

Означене у свою чергу впливає на сучасні тенденції у формуванні змісту методичної підготовки вчителя трудового навчання та технологій. Зокрема, авторський колектив на чолі О. Коберника та В. Сидоренка, що підготували інноваційний посібник «Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід», акцентуючи увагу на тому, що «провідним напрямом реалізації нового змісту трудового навчання у відповідності з положеннями Державного стандарту освітньої галузі «Технологія», є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини»[2, с.4] конкретизують зміст основних структурних частин методики трудового навчання, окреслюють коло питань, вивчення яких необхідне для їх розкриття. Зокрема, до їх числа вони відносять:

- проектна технологія в особистісно орієнтованому процесі трудового навчання: сутність проектно-технології, генезис використання методу проектів, етапи проектно-технологічної діяльності;

- організація проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання: види навчальних проектів та вибір об'єктів проектування, методи проектування та їх сутність, організаційно-методичні умови проектно-технологічної діяльності;

- урок трудового навчання в умовах проектно-технологічної системи: сучасний урок трудового навчання, особливості застосування інтерактивних технологій на уроках трудового навчання, особливості методики навчання учнів п'ятого класу проектуванню та виготовленню об'єктів технологічної діяльності тощо.

Оскільки специфічні особливості трудового навчання визначають його цілі і зміст навчання предмету, а також методи, засоби і форми діяльності учнів, подальшого дослідження потребує стан розвитку знань про ці структурні елементи навчального процесу.

Література:

1. Кальней В.А. Основы методики трудового и профессионального обучения/ В.А. Кальней, В.С. Капралов, В.А. Поляков. – М.: Просвещение, 1987. – 192с.
2. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навчальний посібник/ За заг. ред. О.М.Коберника, В.К.Сидоренка. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 216с.
- 3.Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання та викладання загально технічних дисциплін: навч. посібник. – К.: Вища школа, 1992. – 334с.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ САМОПОВАГИ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Малихіна О.А., аспірантка
Бердянський державний педагогічний університет
м. Бердянськ, Україна

Аналіз проблеми підготовки майбутнього вчителя до роботи з дітьми в історичній ретроспективі зазначає, що ефективність підготовки значною мірою залежить від процесу формування у нього теоретичної, практичної і психологічної готовності до цієї діяльності. Розвиток психологічної готовності майбутніх вчителів до професійної діяльності обумовлений всією системою навчально-виховної роботи вищої педагогічної школи. Разом з тим цей розвиток залежить від правильних уявлень про педагогічну діяльність і про навчання як про щось, що забезпечує можливість здійснення життєвого покликання. Сучасна школа потребує добрих, впевнених в собі вчителів, з високим рівнем самооцінки та самоповаги, таких вчителів поважають учні, ними захоплюються, намагаються наслідувати.

Формування високого рівня самоповаги у студентів, майбутніх вчителів, є одним із найважливіших факторів для подальшого професійного розвитку. Адже вона впливає на самооцінку та самопізнання, міжособистісні стосунки, та на успішність у навчанні та професійній діяльності.

Категорію самоповаги вчені розглядають у взаємозв'язку з самооцінкою, самосвідомістю, почуттям власної гідності, моральною вихованістю. Аналіз проблеми формування самоповаги особистості проводиться переважно в контексті вивчення цілісно-моральної сфери особистості як вітчизняними (І Бех, А. Богущ, І Булах, Ю. Приходько), так і зарубіжними (О. Монке, Г. Морева, Н. Щуркова, С. Якобсон) вченими.

Метою нашого дослідження стало теоретичне обґрунтування та емпіричне дослідження рівня самоповаги у майбутніх вчителів.

Самоповага – емоційна складова самосвідомості – розглядається нами як складне особистісне утворення, в основі якого лежить ціннісне позитивне ставлення до себе, усвідомлене визнання своїх сильних і слабких сторін та їх безумовне прийняття, оцінка власних досягнень в різних сферах життя.

На думку І. Беха, І. Кона, О. Кононко, Є. Нікітіна, С. Ньюберга, В. Семіченко, Н. Харламенкової, К. Юнга, П. Маквільямса і Д. Роджера вважали, що самоповага – це те, що людина думає про себе і яким чином оцінює себе.

Співвідносячи закономірності розвитку особистості слід зазначити, що становлення самоповаги студента підготовлено всім перебігом попереднього формування особистості молодого людини.

Особистісно-професійний розвиток у майбутніх вчителів, у вищому навчальному закладі безпосередньо залежить від тих смислів і цінностей, які вони знаходять у професійній діяльності. Одним із завдань професійної підготовки фахівця у вищому навчальному закладі є активізація прагнення до самопізнання. Усвідомлення своїх якостей, здібностей, можливостей розвитку сприяє насиченню навчальної діяльності та збагаченню її смислових зв'язків. Через самопізнання студент починає орієнтуватися в ціннісно-смисловому змісті своєї діяльності. Наявність і усвідомлення значимої мети, ідеї, смислу, всього, що входить до

змістовного компонента професійної спрямованості – важлива умова професійного та особистісного розвитку студента.

На думку науковців (Б. Ананьєв, Л. Грановська, М. Дворяшина, А. Дусавіцка, І. Зимня, І. Кон та інші), психічний розвиток людини в студентському віці відбувається через складне переструктурування психічних функцій, зміну всієї структури особистості у зв'язку з входженням в нові, більш широкі і різноманітні соціальні відносини.

Л. Божович [1] вважає, що соціальна та професійна спрямованість майбутнього педагога визначається як структурний компонент його особистості, який проявляється в якості інтересу до професії, до себе як педагога, до учнів, і є стійкою домінуючою системою мотивів. Оскільки вчитель в процесі своєї професійної діяльності реалізує соціальну потребу суспільства, то виникає необхідність у створенні системи мотивів, що сприяє переведенню соціальних обов'язків в особистісну потребу. Подібна інтеріоризація є важливою умовою формування його готовності і показником професійного та педагогічного саморозвитку.

Експериментальне дослідження проводилось серед студентів 1-4 курсів вищих навчальних закладів півдня та центру України, з таких спеціальностей як початкова, середня та професійна освіта. Результати емпіричного дослідження, показали негативну тенденцію зниження самоповаги студентів в процесі навчання у ВНЗ, а саме, у 45% першокурсників зафіксований високий рівень самоповаги на відміну від четвертого курсу, де цей показник знижується до 31,5%, відмічається також тенденція до зниження рівня досягнення успіху, а саме 71% першокурсників мають середній рівень а на четвертому 40%. Спостерігається також і зниження рівня самооцінки з 49,4% адекватного рівня у студентів першого курсу до 39,6% на четвертому курсі.

Тому виникає необхідність проведення цілеспрямованої психокорекційно-розвивальної роботи з формування самоповаги у студентів саме на цьому етапі. Процес формування самоповаги у студентському віці є складним і передбачає формування любові і ціннісного ставлення до себе, адекватної самооцінки, позитивного самоствавлення, інтересу до себе та самопізнання, усвідомлення самоповаги як гуманістичної цінності. Саме на це і будуть спрямовані наші подальші зусилля.

ЛІТЕРАТУРА

1. Божович Л. И. Проблемы формирования личности / Л. И. Божович: Избр. психол. тр. / Под ред. Д.И. Фельдштейна ; Рос. акад. образования, Моск. психол.-соц. ин-т. - 3-е изд. - М. : МПСИ ; Воронеж : МОДЭК, 2001. - 349 с

УЯВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ПРО СВОЮ МАЙБУТНЮ ПРОФЕСІЮ

Малихіна Т.П., канд. психол. н., доцент
Бердянський державний педагогічний університет